

Iniciativa European Open Science Cloud (EOSC) v ČR

Aktuální stav a vyhlídky na rok 2024

Matej Antol, Jiří Marek

Open Science Week 2023, Praha (online)

16.10.2023

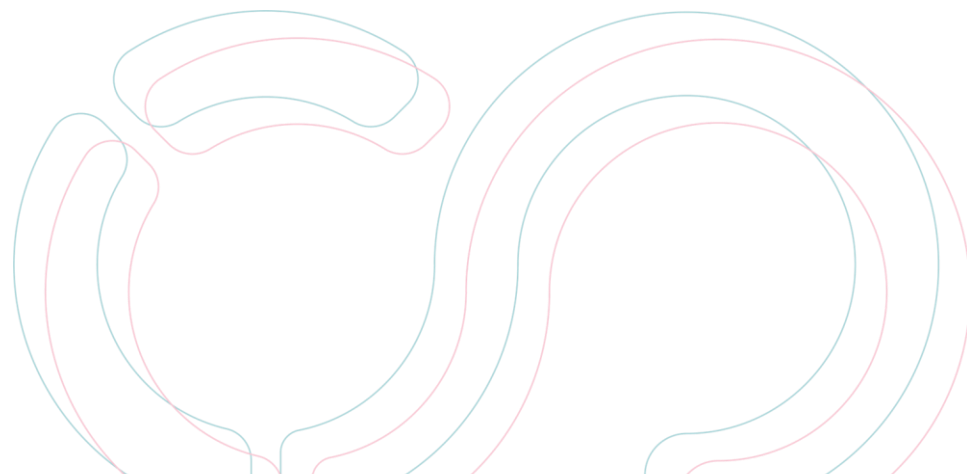

Spolufinancováno
Evropskou unií

Cíl přednášky

1. Stručně představit EOSC a EOSC CZ
2. Aktuality z rozvoje EOSC CZ
3. Co nás čeká v roce 2024

1. Stručné představení EOSC a EOSC CZ

Spolufinancováno
Evropskou unií

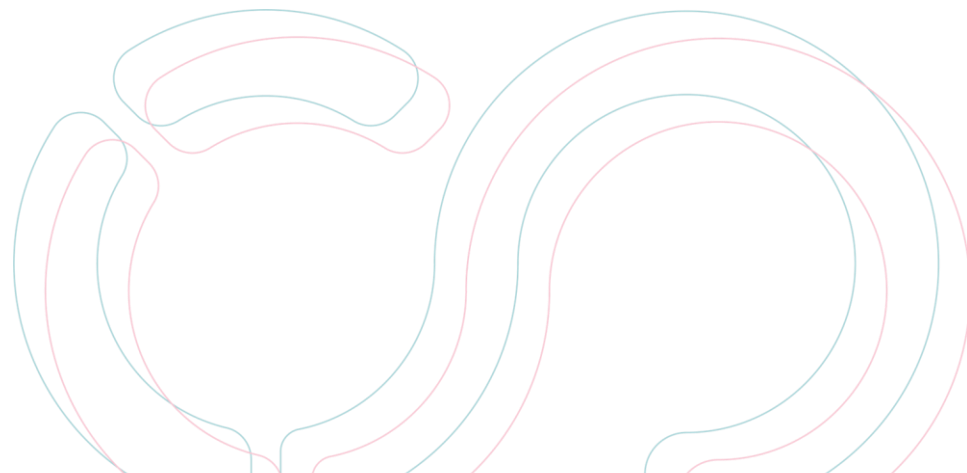
European Open Science Cloud (EOSC)

- **Technologické, programové i procesní zázemí, které podporuje uspořádanou práci s výzkumnými daty**
 - sdružuje a poskytuje **kapacitu**, kde data lze dlouhodobě udržovat
 - poskytuje nástroje pro (snadnou) **správu** dat
 - poskytuje nástroje a prostředí pro **řízení přístupu** k datům
 - zpřístupňuje nástroje a prostředí pro zpracování (analýzu, ...) a propojuje je s daty
- **Federovaný princip**
 - umožňuje nezávislý vývoj, rozvoj i údržbu jednotlivých komponent
 - vyžaduje shodu na základních standardech a rozhraních
- **Nevytváří jedno správné úložiště, ale propojuje komponenty do společného celku**
- **Sdílení dat napříč zeměmi i disciplínami**

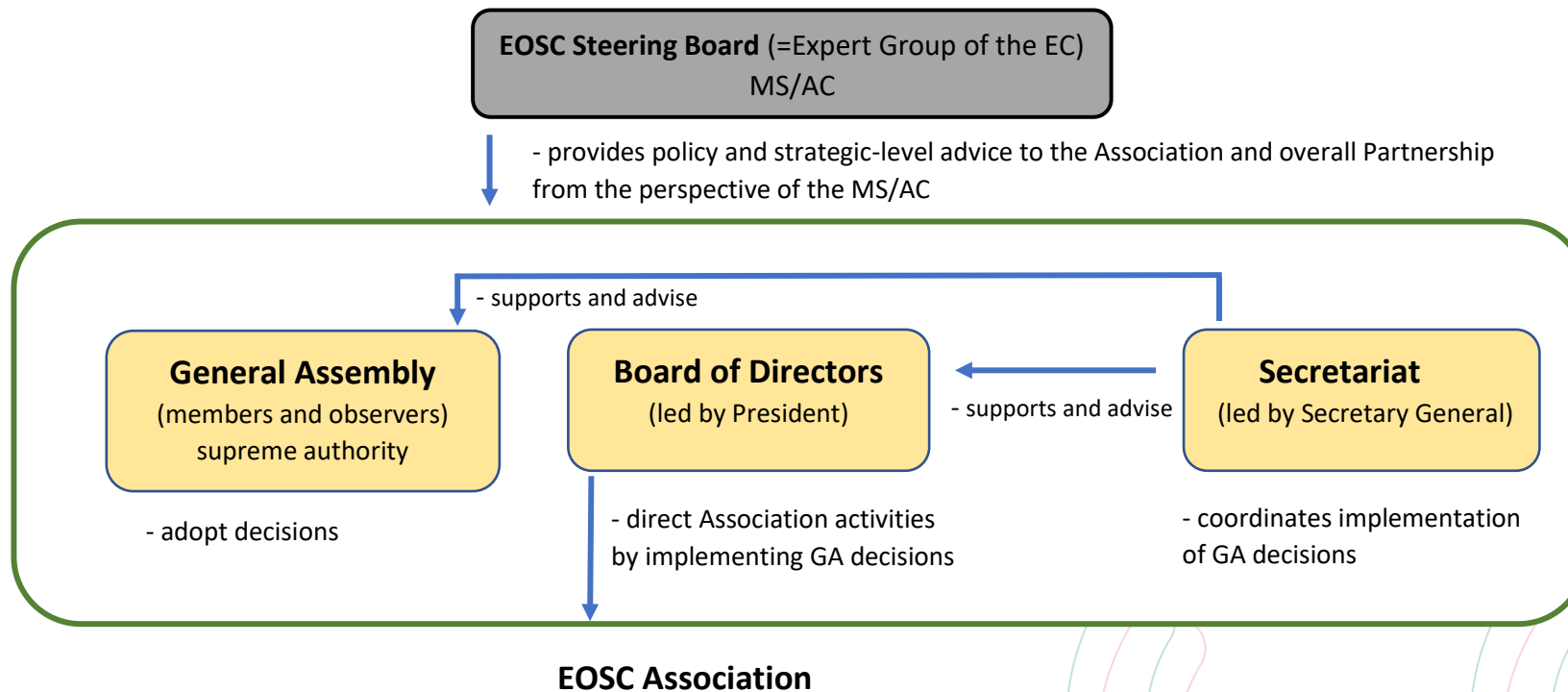

Historické okénko

- **Dlouhodobý proces, zahájený EK již v roce 2015**
- **2018-2020 - První rozsáhlá fáze**
 - Programová podpora H2020 (cca 250 Milionů Euro)
 - Vývoj specifickým komponent, strategické studie
 - Clusterové projekty – zapojení velkých výzkumných infrastruktur (ESFRI)
 - Určitým završením bylo ustavení EOSC Asociace
- **29. 7. 2020 formálně založena EOSC AISBL** (nezisková organizace) v Belgii, formálně potvrzena 11.9.2020 (Royal Decree)
 - President a 8 ředitelů voleni (každý rok obměna části ředitelů), nevolený sekretář
- **2021 – EOSC Strategic Partnership**
 - Jediná horizontální aktivita HEU
- **2021 – SRIA (Strategic Research and Innovation Agenda)**
 - Aktuálně verze 1.1, připravuje se verze 2
- **2021 – MAR (Multi-annual Roadmap, sekce 8 SRIA)**
 - Aktuálně platí 2022-2024
 - Dokončuje se práce nad 2025-2027

EOSC řídicí struktura

EOSC SRIA

The structure of the Strategic Research and Innovation Agenda

Section 1

✓ New ways of science

Section 2

✓ EOSC in the making

Section 3

✓ Strategic objectives of the European Open Science Cloud

Section 4

✓ Guiding principles

Section 5

✓ Implementation challenges

Section 6

✓ Boundary conditions

Section 7

✓ Expected impacts

Section 8

✓ Roadmap

Section 9

✓ Conclusions

EOSC Association

Advancing Open Science in Europe

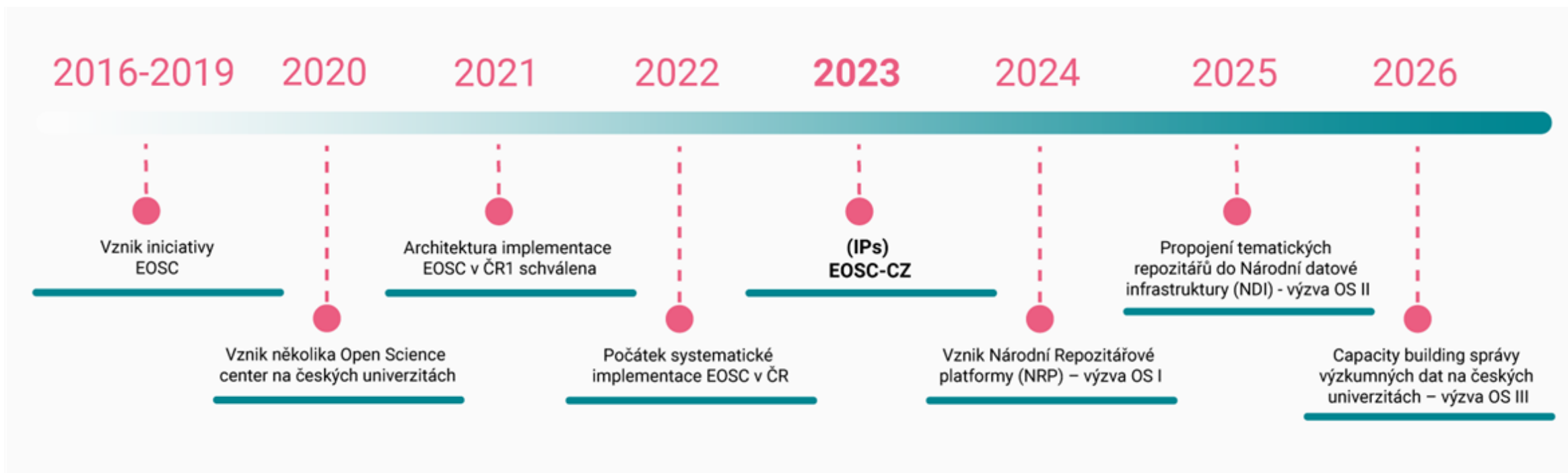
[More about EOSC](#)

The EOSC Association works to advance Open Science in the service of creating new knowledge, inspiring education, spurring innovation and promoting accessibility and transparency.

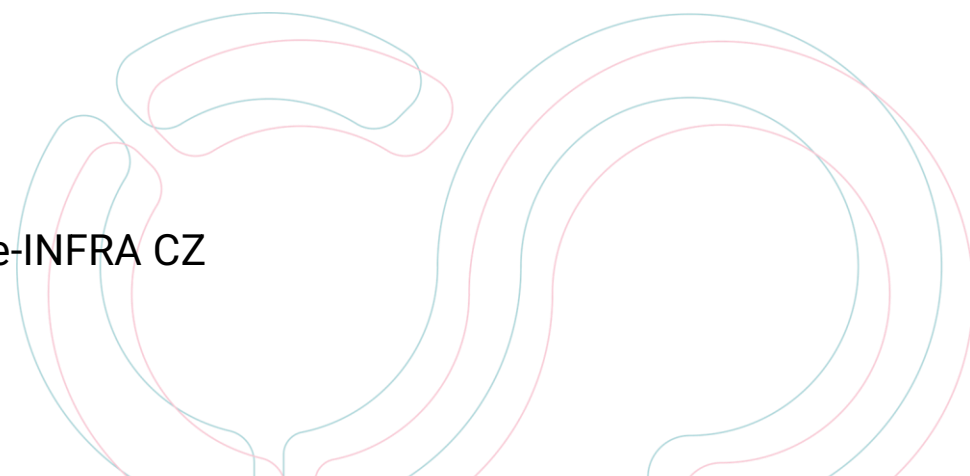
[Highlights](#) [Members](#) [EOSC Partnership](#) [Implementation](#)

EOSC CZ aneb iniciativa EOSC v ČR

EOSC CZ aneb iniciativa EOSC v ČR

- **2021 Architektura implementace iniciativy EOSC v ČR**
 - Dokument vytvořen v rámci práce EOSC platformy při MŠMT v roce 2021
 - Definuje základní komponenty a principy implementace EOSC v ČR
- **2021 Koordinační výbor EOSC v ČR**
 - Ustaven na přelomu roku 2021/2022
 - Poradní orgán MŠMT (předsedají vrchní ředitelé Wildová a Velčovský)
- **2021/2022 Vznik PS EOSC CZ**
 - 12 Pracovních skupin napříč průřezový témata a oborovými disciplínami
 - Otevřená platforma pro diskusi implementace EOSC v ČR se širokou komunitou
- **2022 Analýza aktuálního stavu kapacit pro implementaci EOSC v ČR**
- **2023 Podpora v rámci OP JAK**
 - Výzvy Open Science I, II, III
 - Celková alokace cca 2,5 miliard Kč na 6 let
 - Plus zastřešující projekty IPs CARDS při NTK a IPs EOSC-CZ při e-INFRA CZ

Iniciativa EOSC v ČR

- EOSC CZ jako federovaný systém FAIR dat a služeb → **Národní datová infrastruktura (NDI)**
- Komplexní systém, který se snaží zajistit
 - Základní **infrastrukturu a kapacitu pro ukládání** vědeckých dat v ČR
 - Otevřený soubor **klíčových a dalších služeb** pro práci s daty
 - Propojení na výkonné výpočetní systémy
- **Za současné podpory a rozvoje lidských zdrojů**
 - Vzdělávání vědců, nové kompetence (kurátorství), data scientists
- **Počítá s existencí již existujících datových úložišť (repozitářů)**
 - Zpravidla v rámci velkých výzkumných infrastruktur
 - Vysoké školy a další výzkumné organizace zpravidla jen ve fázi plánů
- **Mluvíme o samostatných primárních a odvozených datech**, ne pouze o datech jakou „příloh“ k publikacím

2. Aktuality z rozvoje EOOSC CZ

Spolufinancováno
Evropskou unií

Co přinesl rok 2023

- **01/2023** Zřízení **Sekretariátu a Školícího centra EOSC-CZ**
- **04/2023** Kick-off projektu **IPs EOSC-CZ** + vznik webu **eosc.cz**
- **06/2023** **Národní akce:** Czech National Tripartite Event and Open Science Day 2023 + **anglická verze webu eosc.cz**
- **06/2023** **První školení EOSC CZ**
- **Průběžně** Podpora činnosti **PS EOSC CZ**

Příprava projektu **Národní repozitářové platformy (NRP)** do výzvy Open Science I OP JAK

EOSC-CZ

European Open Science Cloud (EOSC) je evropská iniciativa zaměřená na rozvoj infrastruktury podporující postupy otevřené vědy v oblasti správy výzkumných dat. Nyní se začíná implementovat v ČR.

Implementace European Open Science Cloud (EOSC) v České republice si klade za cíl vytvořit národní uzel této evropské iniciativy a podpořit dobrou praxi v oblasti správy výzkumných dat napříč vědeckými komunitami. V rámci implementace [Národní datové infrastruktury \(NDI\)](#) vznikne společná platforma pro sdílení, správu a přístup k datům a výpočetním zdrojům pro výzkumné účely. NDI bude podporovat jak vědecké, tak multidisciplinární výzkumné aktivity a bude zahrnovat širokou škálu vědních oborů a disciplín.

Pracovní skupiny

Pracovní skupiny EOSC-CZ tvoří klíčovou součástí a otevřenou platformou přípravy i následné implementace iniciativy EOSC v ČR. Jejich cílem je hledání a nalézání konsensu v rámci akademické a výzkumné obce v ČR, a to nejen v otázce architektonické, provozní a metadatové implementace iniciativy EOSC v ČR. Pracovní skupiny také navrhují standardy, které budou závazné pro realizaci celé Národní datové infrastruktury (NDI). Postupná implementace doporučení a standardů pracovních skupin do produkčního provozu začne v roce 2023.

Do činnosti pracovních skupin se můžete zapojit i vy. Stačí se zaregistrovat do konkrétní Pracovní skupiny níže.

Důležitost pracovních skupin v několika odrážkách:

Pracovní skupiny EOSC-CZ se dělí na dvě části:

1. Základní (průřezové) pracovní skupiny

Mají za cíl najít shodu vespolečném základu, architektuře a sdílených službách napříč Národní datovou infrastrukturou (NDI). Proto jsou v těchto skupinách zastoupení odborníci napříč obory a specializacemi

Školící centrum EOSC-CZ

Školící centrum EOSC-CZ poskytuje komplexní zázemí pro školící, vzdělávací a související aktivity. Mezi ně patří plánování školení, zajišťování školitelů a přednášejících i realizace školení. Školící centrum bude dále organizovat spolupráci s vysokými školami i dalšími subjekty při sběru požadavků na školení a další vzdělávání a vytvářet přehled dostupných školení v ČR.

Vzdělávací akce Školícího centra EOSC-CZ

Plánované akce

[Záznamy z proběhlých akcí](#)

23.11.

Pilotování "Data Stewardship" kurzu pro doktorandy

9:30 - 14:00 | ŠKOLENÍ

Kurz je zaměřen na úsek institucionální agendy, která se zabývá problematikou přenositelných dovedností v rámci doktorského vzdělávání. Cílem přednášek v rámci kurzu je předat účastníkům zejména z vysokoškolských institucí zkušenosti z pilotování kurzu "DocEnhance Data Stewardship" zaměřeného na správu výzkumných dat do kurikula doktorského studia na VŠCHT Praha a PIF UK. Kurz "DocEnhance Data Stewardship" je přizpůsoben především potřebám začínajících doktorandů a kombinuje teoretický obsah s praktickým cvičením a možnou mezisektorovou spoluprací. Doktorandy provede všemi kroky správy výzkumných dat, od hledání relevantních dat až po publikaci datasetu. Jedná se o velice praktický kurz pro zlepšení povědomí o Open Science, FAIR, RDM a tím podporuje zlepšení integrity výzkumu již na začátku vědecké kariéry.

Novinky

3. 10.

EOOSC Symposium 2023: Pokrok v oblasti otevřené vědy je na dosah

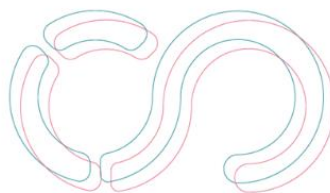
Zástupci iniciativy EOOSC z celé Evropy se v září setkali ve španělském Madridu. Na EOOSC Symposium 2023 diskutovali budoucí kroky, priority a směřování iniciativy také zástupci EOOSC v České republice. To se uskutečnilo v rámci předsednictví Španělska v Radě EU.

16. 6.

Zástupci z celé Evropy se setkali na prvním setkání National EOOSC Tripartite

Otevřená věda a výzkumná data – to byla témata historicky prvního setkání National EOOSC Tripartite Event. V prostorách Národní technické knihovny v Praze se potkalo více než 150 zástupců českých i zahraničních organizací, kteří aktivně podporují otevřenou vědu a projekt Evropského cloudu otevřené vědy (EOOSC).

6. 9.

Tisková zpráva: Nová éra české vědy. Iniciativa EOOSC v České republice vstupuje do horké fáze

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT ČR) schválilo financování projektu „IPs EOOSC-CZ“, zastřešujícího iniciativu EOOSC v Česku. V pondělí 4. září takto oficiálně odstartovala jeho aktivní fáze.

12. 4.

Přepisujeme dějiny, národní portál EOOSC-CZ je tu

Uplýnulo sedm let od doby, kdy došlo ke vzniku iniciativy EOOSC. A také dva roky od schválení projektu v České republice. Tisíce hodin práce spousty lidí zapojených do iniciativy se dnešním dnem proměňují v jeden významný milník, kterým je spuštění národního portálu EOOSC-CZ.

31. 7.

Rozhovor s Luděkem Matyskou, zástupce mandátní organizace EOOSC pro Českou republiku

Profesor Luděk Matyska, mandátní zástupce EOOSC pro Českou republiku, mluvil o projektu EOOSC-CZ v rozhovoru pro EOOSC Focus. Přečtěte si o historii projektu EOOSC v České republice, motivaci a vizích projektu do budoucna.

11. 4.

Spuštěné stránky o perzistentních identifikátorech

Spolupráce Národní technické knihovny s Národní knihovnou zveřejnila v březnu 2023 nový web identifikatory.cz. Najdete na něm vše o tématu perzistentních identifikátorů i jejich podpoře na národní úrovni.

Národní repozitářové platforma (NRP) – výzva Open Science I

„Cílem výzvy je podpořit implementaci iniciativy European Open Science Cloud (dále též „EOSC“) v ČR v souladu s koncepčním dokumentem „Architektura implementace EOSC v ČR“. Konkrétně výzva podporuje **vybudování distribuované Národní repozitářové platformy (dále též „NRP“)** jako klíčového stavebního prvku Národní datové infrastruktury (dále též „NDI“), která vytvoří základní prostředí v ČR pro správu výzkumných dat, jejich ukládání, sdílení a práci s nimi v souladu s principy FAIR tak, aby byla vyhledatelná, dostupná, interoperabilní a znovu využitelná. **NRP zajistí kromě technického řešení i portfolio klíčových služeb a také vzdělávání uživatelů, datových odborníků a dalších relevantních pracovníků ve výzkumných organizacích.**“

3. Co nás čeká v roce 2024

Spolufinancováno
Evropskou unií

Aktivity v roce 2024

- Řada školení a souvisejících aktivit
- Další akce National Tripartite Event
- Další rozvoj portálu eosC.cz
- Připravujeme řadu kampaní na popularizaci EOSC CZ
- První verze Národního metadatového adresáře (NMA)
- Počátek implementace Národní repozitářové platformy (NRP)
- Příprava projektu do výzvy Open Science II („oborové clustery + citlivá data“)

Děkujeme vám za pozornost!

E: info@eosc.cz

W: www.eosc.cz

